Europos Parlamentas
2024-2029

Konstitucinių reikalų komitetas

2026/2013(INI)

11.03.2026

PRANEŠIMO PROJEKTAS

Europos politinės partijos ir fondai. 2026 m. pranešimas dėl Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 2025/2445 taikymo ir finansuojamos veiklos
(2026/2013(INI))

Konstitucinių reikalų komitetas

Pranešėjai: Loránt Vincze, Charles Goerens

TURINYS

Psl.

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS 3

AIŠKINAMOJI DALIS 7

PRIEDAS. GAUTOS INFORMACIJOS DEKLARACIJOS 8

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

Europos politinės partijos ir fondai. 2026 m. pranešimas dėl Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 2025/2445 taikymo ir finansuojamos veiklos

(2026/2013(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnį ir 10 straipsnio 4 dalį ir į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 12 straipsnio 2 dalį,

– atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 224 ir 325 straipsnius,

– atsižvelgdamas į 2025 m. lapkričio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) 2025/2445 dėl Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų statuto ir finansavimo[1] (toliau – reglamentas),

– atsižvelgdamas į 2024 m. rugsėjo 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) 2024/2509 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių (nauja redakcija)[2] (toliau – Finansinis reglamentas),

– atsižvelgdamas į savo 2021 m. lapkričio 11 d. rezoliuciją dėl Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 1141/2014 dėl Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų statuto ir finansavimo[3] taikymo (2021/2018(INI)),

– atsižvelgdamas į konsultacijas su Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų institucija (toliau – Institucija) ir susipažinęs su jos metinėmis veiklos ataskaitomis,

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 55 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Konstitucinių reikalų komiteto pranešimą (A10-0000/2026),

A. kadangi stiprios politinės partijos ir stiprūs politiniai fondai ES lygmeniu yra būtini tikrai Europos viešajai sferai plėtoti;

B. kadangi Europos politinės partijos ir Europos politiniai fondai turėtų atlikti svarbesnį vaidmenį Europos Parlamento rinkimų procese ir prisidėti formuojant ES politinį sąmoningumą ir išreiškiant ES piliečių valią; kadangi politinė įvairovė yra labai svarbi viešajam diskursui ir piliečių pasirinkimui išreikšti;

C. kadangi Europos politinės partijos ir politiniai fondai turėtų bendradarbiauti su savo nacionalinėmis partijomis narėmis ir partneriais, kad padėtų jiems priartinti Sąjungą ir jos politiką prie piliečių ir sustiprinti demokratinį legitimumą;

[1] OL L, 2025/2445, 2025 12 8, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2445/oj.
[2] OL L, 2024/2509, 2024 9 26, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.
[3] OL C 205, 2022 5 20, p. 37.

D. kadangi 2025 m. Institucijoje buvo užregistruoti dar du fondai, o tai reiškia, kad 2025 m. gruodžio 31 d. iš ES biudžeto buvo finansuojamos 12 Europos politinių partijų ir 12 susijusių Europos politinių fondų;

E. kadangi naujos redakcijos reglamentas įsigaliojo 2025 m. gruodžio 28 d. ir juo nustatyta keletas svarbių naujovių, įskaitant aiškesnes taisykles dėl bendros Europos politinės veiklos, didesnius skaidrumo ir ataskaitų teikimo įpareigojimus, griežtesnius išsamaus patikrinimo reikalavimus dovanojamoms lėšoms ir aiškų savarankiškai generuojamų išteklių pripažinimą pajamų kategorija;

F. kadangi reglamentas galioja dar trumpą laiką; kadangi atitinkamai duomenys ir patirtis, susiję su reglamento įgyvendinimu, kol kas yra riboti; kadangi išsamiam jo įgyvendinimo ir poveikio vertinimui reikia pakankamai laiko ir įrodymų; kadangi, nepaisant to, iš karto po reglamento įsigaliojimo iškilo nenumatytų politikos iššūkių, visų pirma susijusių su politinių fondų finansavimu, ir dėl to reikia skubiai imtis tolesnių veiksmų;

G. kadangi pagal naujos redakcijos reglamentą Parlamentas ne vėliau kaip 2026 m. birželio 29 d. turi paskelbti ataskaitą dėl reglamento taikymo ir finansuojamos veiklos; kadangi po Parlamento ataskaitos paskelbimo Komisija turi per vienus metus pateikti reglamento taikymo ataskaitą, prie kurios prireikus pridedamas pasiūlymas jį iš dalies pakeisti;

H. kadangi Komisijos ataskaitoje ypatingas dėmesys turi būti skiriamas šio reglamento poveikiui mažų Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų padėčiai ir taisyklėms, reglamentuojančioms Europos politinių fondų finansavimą;

I. kadangi Europos politiniai fondai yra neatsiejama ES demokratinės struktūros dalis, nes jais remiamos politinės diskusijos, politikos formavimas, moksliniai tyrimai, mokymas ir piliečių dalyvavimas ES ir nacionaliniu lygmenimis;

J. kadangi Europos politinių fondų įgaliojimai apima politinio sąmoningumo didinimą ir indėlį į diskusijas ES politikos klausimais ir Europos integracijos procesą, taip pat paslaugų, kurios nėra skirtos tik konkrečios partijos nariams ar rinkėjams, bet yra prieinamos visiems vienodomis sąlygomis, teikimą;

K. kadangi reglamentas įgyvendinamas esant dideliam geopolitiniam nestabilumui, kuriam būdinga padidėjusi strateginė konkurencija, hibridinės grėsmės, dezinformacija, technologiniai sutrikimai, klimato kaita ir ilgalaikiai socialiniai bei ekonominiai pokyčiai;

L. kadangi dėl šių pokyčių ES turi stiprinti savo strateginio prognozavimo, išankstinio valdymo ir ilgalaikio politikos planavimo pajėgumus, kad galėtų veiksmingai pasirengti iššūkiams laikotarpiu iki 2040 m. ir vėliau;

M. kadangi Europos politiniai fondai turi unikalias galimybes prisidėti prie šių pastangų vykdydami ilgalaikius mokslinius tyrimus, lyginamąją analizę, tarptautinį dialogą, politinį švietimą ir gebėjimų stiprinimą;

N. kadangi dabartinis Europos politiniams fondams skiriamo ES finansavimo lygis ir struktūra nebeatitinka jų užduočių apimties, strateginės svarbos ir didėjančio sudėtingumo;

Bendras naujos redakcijos reglamento vertinimas

1. palankiai vertina tai, kad priimtas naujos redakcijos reglamentas, nes tai svarbus žingsnis modernizuojant Europos politinių partijų ir fondų teisinę sistemą ir stiprinant demokratinį vientisumą ES lygmeniu;

2. pažymi, kad reglamentu padidintas teisinis aiškumas keliose srityse, visų pirma kiek tai susiję su bendra Europos politine veikla, skaidrumo reikalavimais ir apsaugos nuo užsienio kišimosi priemonėmis;

3. vis dėlto pabrėžia, kad iki šiol patirtis ir duomenys, susiję su naujos redakcijos reglamento įgyvendinimu, tebėra riboti ir kad išsamesnis horizontalusis vertinimas gali būti atliktas tik vėlesniame etape; atkreipia dėmesį į tai, kad dėl nenumatytų politikos iššūkių, kilusių iš karto po reglamento įsigaliojimo, visų pirma susijusių su politinių fondų finansavimu, vis dėlto reikia skubiai imtis tolesnių veiksmų;

4. atkreipia dėmesį į teisinį netikrumą ir veiklos apribojimus, su kuriais vis dar susiduria Europos politiniai fondai, visų pirma susijusius su tinkamų finansuoti išlaidų klasifikavimu, ir mano, kad šiuos klausimus reikia laiku išsiaiškinti;

Europos politinių fondų vaidmuo

5. pakartoja, kad Europos politiniai fondai atlieka atskirą institucinį vaidmenį pagal Sutartis, skatindami europinį politinį sąmoningumą, remdami įrodymais grindžiamą politikos formavimą ir stiprindami demokratinę kultūrą bei pilietinį aktyvumą visoje ES;

6. atkreipia dėmesį į nuo 2021 m., kai buvo paskelbtas Komisijos pasiūlymas dėl Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 1141/2014[4] išdėstymo nauja redakcija, vis nepastovesnę geopolitinę ir technologinę aplinką, kuriai būdinga padidėjusi įtampa saugumo srityje, užsienio kišimasis į demokratinius procesus ir spartesnė socialinė ir ekonominė transformacija; pabrėžia, kad dėl šių pokyčių didėja ilgalaikio politikos planavimo, demokratinio švietimo ir tarpvalstybinio dialogo, prie kurių ypač prisideda Europos politiniai fondai, svarba;

7. pažymi, kad Europos politiniams fondams, atsižvelgiant į jų išplėstą atsakomybę, reikia būtinų finansinių priemonių ir tinkamų bei stabilių išteklių, kad jie galėtų visapusiškai atlikti savo institucinį vaidmenį, remdamiesi reglamentu padarytais patobulinimais;

Pasiūlymai, kaip pataisyti padėtį

8. pabrėžia, jog reikia užtikrinti, kad Europos politiniams fondams būtų suteikta patikima teisinė sistema ir finansinis saugumas; įsipareigoja bendradarbiauti su fondais, kad šis saugumas būtų kuo labiau užtikrintas pagal esamą sistemą, visų pirma peržiūrint būdus, kuriais fondai yra finansiškai remiami jiems priklausančių organizacijų; atkreipia dėmesį į tai, kad reglamentu nedraudžiamas lankstus ir dalyvavimu grindžiamas narystės mokesčio modelis, pagal kurį organizacijos narės prisideda atsižvelgdamos į savo dalyvavimo bendroje veikloje lygį; pabrėžia, kad pati bendra veikla neturėtų daryti

[4] 2021 m. lapkričio 25 d. Komisijos pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų statuto ir finansavimo (nauja redakcija) (COM(2021)0734).

poveikio biudžetui ir iš jos fondai neturėtų gauti pajamų, viršijančių faktines patirtas išlaidas;

9. pažymi, kad griežtas narystės įnašų apibrėžties taikymas, finansinis ir administracinis spaudimas papildyti dotacijas iš ES biudžeto savarankiškai sugeneruotais ištekliais, taisyklės, taikomos bendrai Europos politinei veiklai su nariais esančiais fondais, ir bendras Sąjungos finansavimo lygis riboja Europos politinių fondų finansinį savarankiškumą ir tvarumą, ypač atsižvelgiant į didėjančią jų atsakomybę, ir pabrėžia, kad tvari finansavimo sistema yra labai svarbi siekiant išsaugoti jų nepriklausomumą ir užkirsti kelią nederamai privačiai įtakai;

10. ragina Instituciją, bendradarbiaujant su Komisija, tęsti ir toliau plėtoti dialogą su nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis, siekiant didinti informuotumą apie nacionalinių finansavimo sistemų poveikį Europos politinių fondų veikimui ir nustatyti praktinius sprendimus, kuriais būtų siekiama išvengti nenumatytų jų finansinio tvarumo suvaržymų;

11. pripažįsta Europos politinių fondų pastangas įvairinti ir stabilizuoti savo finansavimo šaltinius pagal esamą reguliavimo sistemą ir ragina toliau subalansuotai ir skaidriai naudoti turimus nuosavų išteklių mechanizmus;

Baigiamosios pastabos

12. ragina Komisiją atlikti tikslinę finansavimo nuostatų, taikomų Europos politiniams fondams pagal reglamentą, peržiūrą, remiantis šio pranešimo išvadomis ir patirtimi, įgyta nuo naujos redakcijos reglamento įsigaliojimo;

13. ragina Komisiją pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo būtų peržiūrėtos Europos politinių fondų finansavimo taisyklės, įskaitant reglamento 22 straipsnio 4 dalies pakeitimą, kuriuo finansinių įnašų ar dotacijų iš Sąjungos bendrojo biudžeto viršutinė riba būtų padidinta iki 100 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, kurias patyrė Europos politinis fondas;

14. įsipareigoja peržiūrėti bendrą politiniams fondams skiriamo ES finansavimo lygį pagal būsimą 2028–2034 m. daugiametę finansinę programą, siekiant užtikrinti tinkamus, stabilius ir nuspėjamus finansinius išteklius, sudaryti sąlygas fondams vykdyti ilgalaikio strateginio prognozavimo ir gebėjimų stiprinimo veiklą ir išlaikyti aukštus skaidrumo, atskaitomybės ir nepriklausomumo standartus, taip pat užtikrinti atitikties pareigų ir turimo finansavimo proporcingumą;

15. daro išvadą, kad tinkamo finansavimo suteikimas Europos politiniams fondams yra strateginė investicija į ES demokratinį atsparumą ir ilgalaikio valdymo pajėgumus;

°

° °

16. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.

AIŠKINAMOJI DALIS

Reglamentu (ES, Euratomas) 2025/2445, priimtu kaip Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 1141/2014 nauja redakcija, iš esmės atnaujinta teisinė sistema, kuria reglamentuojamos Europos politinės partijos ir Europos politiniai fondai. Jis buvo priimtas reaguojant į kintančius demokratinius, teisinius ir geopolitinius iššūkius, įskaitant susirūpinimą keliančius klausimus, susijusius su skaidrumu, atskaitomybe ir užsienio kišimusi. Europos politiniai fondai užima konkrečią ir nepakeičiamą vietą Sąjungos demokratinėje ekosistemoje. Skirtingai nuo rinkimų kampanijų, jų misija yra skatinti Europos politinį sąmoningumą, remti politikos formavimą, skatinti piliečių dalyvavimą ir sudaryti sąlygas ilgalaikiams politiniams svarstymams Europos lygmeniu. Šis vaidmuo aiškiai pripažįstamas ES sutarties 10 straipsnio 4 dalyje ir toliau atsispindi pagal reglamentą fondams pavestose užduotyse.

Pranešėjai mano, kad šis vaidmuo tapo strategiškai svarbus. Europos politiniai fondai vis dažniau veikia kaip tarpvalstybinių diskusijų, politikos mokslinių tyrimų ir politinio švietimo platformos, susiejančios politinius veikėjus su akademine bendruomene, pilietine visuomene ir piliečiais tarpvalstybiniu mastu.

Naujos redakcijos reglamento taikymas sutampa su didelio geopolitinio netikrumo laikotarpiu. Europos Sąjunga susiduria su hibridinėmis grėsmėmis, dezinformacija, geopolitine konkurencija, technologiniais sutrikimais, klimato kaita ir ilgalaikiais demografiniais bei socialiniais ir ekonominiais pokyčiais. Šie pokyčiai rodo, kad reikia didinti demokratinį atsparumą ir stiprinti strateginį prognozavimą. Europos politiniai fondai turi ypač geras galimybes prisidėti prie šių pastangų. Vykdydami mokslinius tyrimus, scenarijų kūrimą, lyginamąją analizę ir mokymus jie padeda parengti politines sistemas ir būsimus sprendimus priimančius asmenis ilgalaikiams iššūkiams, apimantiems gerokai daugiau nei tiesioginį rinkimų ciklą.

Be to, iš stebėsenos rezultatų matyti, kad naujos redakcijos reglamente nepakankamai atsižvelgiama į ilgalaikius susirūpinimą keliančius klausimus, susijusius su Europos politiniams fondams taikoma finansavimo sistema. Nors atitikties įsipareigojimai padidėjo, bendras finansavimo lygis ir struktūra nepakito taip, kad atspindėtų didėjančią fondų veiklos aprėptį ir strateginę svarbą.

Pranešėjai pažymi, kad dabartinis finansavimo lygis tebėra struktūriškai nepakankamas. Griežtos nuosavų išteklių ir savarankiškai sugeneruotų pajamų viršutinės ribos kartu su padidėjusiomis administracinėmis ir reikalavimų laikymosi išlaidomis riboja fondų gebėjimą vykdyti plataus užmojo, ilgalaikę ir į ateitį orientuotą veiklą.

Tuo remiantis pranešime Komisija raginama atlikti tikslinę Europos politiniams fondams taikomų finansavimo nuostatų peržiūrą ir, kai tikslinga, pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo tos nuostatos būtų peržiūrėtos. Atliekant tokią peržiūrą turėtų būti laikomasi subalansuoto požiūrio, užtikrinant pakankamus išteklius ir kartu išlaikant aukštus skaidrumo, atskaitomybės ir nepriklausomumo standartus.

PRIEDAS. GAUTOS INFORMACIJOS DEKLARACIJOS

Pagal Darbo tvarkos taisyklių I priedo 8 straipsnį pranešėjai pareiškia, kad į savo pranešimą įtraukė su dokumento dalyku susijusią informaciją, kurią, rengdami pranešimo projektą, iki jo priėmimo komitete gavo iš toliau nurodytų interesų grupių atstovų, kuriems taikomas Tarpinstitucinis susitarimas dėl privalomo skaidrumo registro[1], arba trečiųjų šalių valdžios institucijų, įskaitant jų diplomatines atstovybes ir ambasadas, atstovų:

1. Interesų grupių atstovai, kuriems taikomas Tarpinstitucinis susitarimas dėl privalomo skaidrumo registro
2. Trečiųjų šalių valdžios institucijų, įskaitant jų diplomatines atstovybes ir ambasadas, atstovai

Šį sąrašą parengė ir visą atsakomybę už jį prisiima pranešėjai.

Jeigu sąraše esančių fizinių asmenų tapatybę galima nustatyti pagal jų vardą ir pavardę, jų pareigas arba pagal abu požymius, pranešėjai pareiškia, kad jie atitinkamiems fiziniams asmenims pateikė Europos Parlamento pranešimą dėl duomenų apsaugos Nr. 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), kuriame išdėstytos jų asmens duomenų tvarkymui taikomos sąlygos ir su tuo tvarkymu susijusios teisės.

[1] 2021 m. gegužės mėn. Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos tarpinstitucinis susitarimas dėl privalomo skaidrumo registro (OL L 207, 2021 6 11, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).